

E R D É L Y I H Í R A D Ó

Kedden, Décember' 16-odikán, 1 8 2 8

Columbia — Portugallia — Nagybritannia — Frantziaország — Belgium — Németország
Austria — Lengyelország — Muszkaország — Görögország — Igazítás

Columbia

A' caribagenai Híradó, sept. 14-e-dikén, elő-adja Bolívárnak egy rendbe-szedő végzését, mely az itt következő meghatározó okokon kezdődik: "Tud-ván, hogy 1826-olta, az a' kívánság, hogy az egész Köztársaságban politikai megújítást kellene behozni, annyira kö-zönségesé lett, hogy az 1827-edikei Congressust ára indította, hogy mártz. 2-odikára a' nagy nemzeti gyűlést ösz-sze szöllítsa, mely által az 1811-edikei Conventio' 191-edik tikkellejé sze-rent meghatározott idő az elbit életet nyert volt; tudván, hogy a' Convent azon tzeleből hívatott volt össze, hogy a' kívánt jobbítások megvalóságosodjanak, és hogy ez, azon reménységre nyújthatua just, hogy a' nemzet' nyugodalma helyre fog állittatni; tudván, hogy az oconai, apr. 9-edikén össze-gyűlt Convent, nyilván és egy értelemmel, a' Konstituzio' változását szükségesnek igen sürgetőleg kinyilatkoztatta; tudván, hogy a' nemzet' Helytartóinak ez a' pompás kinyilatkozások, kik azért gyűltek vala össze, hogy a' jobbítások' szükségességvólta és sürgetősége felett akarat-jokat kimondják, egészen megigazolja az egész közönség' kérését, a' hogy azt kívánták volt, és így, a' konstituzio' eránt viselt bizodalmatlanságot, melybe ez lassanként belé-merült, megpésztelte; lát-ván, hogy a' Convent a' jobbításokhoz

nem foghatott, melyeket ő maga szor-rossan szükségesnek tartott, és hogy ma-gát felbontotta, mivel' annak Tagjai a' legfontosabb tikkellejeken nem érthettek egyet; látván, hogy a' nép ezen állás-ban saját hasznára fordította azon jus-sát, melyet magának mindég fenn-tartott, magát t. i. a' fejtelenség' sanyarú-ságától megszabadítani, és a' legalkalma-tosabb rendszabásokat venni - elő maga' megmentésére és jövődjé jóállapotjára, és hogy az nekem a' legfelső Magistra-turát adta által, hogy a' Státus' egysé-gét megerősítsem, a' belső békességet helyre-állítsam, 's a' szükséges javítá-sokba kappjak; tudván, hogy a' nemze-tet nem engedhetem azon veszedelmek' prédájává, melyek által fenyegettetik, és hogy nekem, mint tisztviselőnek, mint polgárnak és mint katonának, hogy neki szolgáljak; tudván végre, hogy a' nem-zet' akarattja a' tartományokban egy-általjában ki van mondva, és végzésnek nagyobb többségét teszik; tehát én, hosszas és megért gondolkodások után meghatá-roztam magamat, hogy ezen naptól-fog-va, a' Köztársaság' legfelső hatalmát felvállalom, melyet Président - Li-bertador titulus alatt, a' törvény és a' köz-szózat nekem adott, folytatom. Kö-vetkezésképpen, rendelem a' mint itt kö-vetkezik: (Az első és második Tikkellej-ben a' Szabadító' legfelső hatalmának

megeszméréséről szóll). A' második Rész: A' Status' Kormányozásáról és a' Ministeri Tanátsról. — A' Ministertanats, áll egy Elölülőlől és Ministerekből, kik Státustitoknokok. — 4. A' Státusministerek 6 szakaszra vannak osztva: Belső vagy Kormányozás' Ministere, Igasságminister, Hadminister, Tengeri Minister, Finantzminister és Külső-Minister. A' Ministeriumot 's ennek Osztályait, egy Végzés fogja rendbe szedni, 's az ahhoz szükséges személljeket kinevezni. A' Szabadító-Elölülőlőlnek, lehet 2 Ministeriumot is (portefeuille) egy személljre bízni. — 5. Mindenik Minister Feje a' maga' Osztályának, és közvetlen eszköze a' legfelső Hatalomtól származó parantsolatok közlésének. Semmi parantsolat nem jöhet más forrásból; valamint semmi Végzés, mely az azt illető Ministertől nem volna meghatalmasítva, semminémü Tisztviselőtől, Törvényszéktől vagy magános embertől, nem hajtathatik végre. — 6. A' Minister-Titoknokok, minden esetekben, a' hol tsak nem vigyáznak szorosan köteleiségeikre, tartoznak számot adni. — 7. Az Elölülőlőlnek Betegsége, jelen-nemléte vagy halála' esetében, a' Köztársaság' országglását a' Ministertanats' Elölülőlőlje veszi magára, és ezen legutolsó feltételnél (halál), az első foglalatossága, az, hogy a' nemzeti Gyűlést, egy olyan időben, mely 150 napon túl nem terjed, össze-hívattja. — Harmadik Rész: A' Státustanátsról. — 8. A' Státustanátsnak, a' ministertanats' Elölülőlőljéből, a' Státustitoknokokból, és legalább egy Tanátsosból a' Köztársaság' minden munkás Departementje' részéről, kell állani. — 9. Ha a' Szabadító a' Státustanátsba nem ülne-elöl (nem praesideálna); úgy, helyt-állhat azért a' ministertanats' Elölülőlőlje. — 10. A' Státustanáts' foglalatosságai ezek lennének: a)

minden Végzéseket és rendeléseket előkészíteni, a' mit a' Status' Feje kibotsátana, a' javallatok akar a' Ministerektől, akar pedig parantsolatokból származzanak, mellyek a' végre közölhetnének. Egy különös Rendelés, melylyet a' Státustanáts az országglóság' helybe-hagyá a' végett fog elő-terjeszteni, meg fogja határozni ezen ügyeletet megkívánó foglalatosságok' menetelét; b) a' béke' elő-feltételei, más nemzetekkel esendő Kötések' helybe-hagyása' eseteiben, tudósítást tenni; c) tudósítást tenni a' Préfectusi Tiszttségre kándidáltak' ügyességéről és érdeméről, valamint a' tartományok' Gouverneurjeiről, Birákról, és különböző udvarak' és tribunálok' Tanátsosairól, Érsekekről, Püspökökről, Canonica Méltóságokról, 's a' cathedralis és metropolitana Hivatalokról. — IV-edik Rész. A' Köztársaság' bírtoka' Rendbeszedéséről és Kormányozásáról. — 11. A' Köztársaság' bírtoka' Préfecturákra van felosztva, mellyeknek hatarszéleit a' Státustanáts' első Gyűlésében meg kell állapítani. — 12. A' tartományok' minden egy Departementjébe egy Préfectus fog tétetni. — 13. A' Préfectusok, politicum Fejei az őket illető Departementeknek, és természeti 's közvetleni Agensei a' Státusfőnek. Az ő' foglalatosságai 's köteleiségei ugyanazok, valamint a' mellyek törvényeket szabnak az Intendansoknak. — 14. A' Departementnek Intendanzai eltöröltettek. Mindegyik tartomány egyegy Gouverneur által kormányoztatik, kinek köteleiségei és foglalatosságai a' törvények által határozottak-meg. — V-ödik Rész. Az Igasság' kiszolgáltatásáról. — 15. Az Igasság' Köztársaság' nevében, a' törvény szerent, egy legfelső Törvényszék által, Apellatio-Törvényszékek és Első Instanzia' Birái által, Kereskedés-Törvényszék ál-

tal, Admirális udvarak és Hadi tribunálok által fog kormányoztatni. — 16. A' Statustanáts' egyik első foglalatossága lessz, Törvény-kiszolgáltatás' Udvarainak és Tribunaljainak rendbe-szedő Végzéseit, valamint az Esküttek' felállítására felölvaló dolgot, a' fenytő-politizia törvényszékeket, a' köz-kormányozás' rendbe-szedését megítélni. — VI-odik Rész. Közönséges Rendszabások. — 17. Minden Columbiái egyforma a' törvény clótt: következőleg, szabad lépések van minden polgári, papi és katonai Hivatatra. — 18. A' magános szabadságot is szintűgy kezesség' védelmezi, és senkitsem szabad másképp' letartóztatni, mint a' törvényekben meghatározott esetekben, vagy az illető Hivatal' írott parantsolattjára, és a' lett dolog' előre végbe-vitt megvisszálására. De ezek az előkészületek a' letartóztatásoknál, melyeket a' politizia mint fenytő büntetést parantsolt, 's olyan esetekben, mikor azt, a' köz-bátorság' szükségessé tenné, nem kívántatnak-meg. — 19. A' fenytőkhez tartozó gyalázat, soha-se terjedjen-ki más magánosra, a' gonosztévőn kívül. — 20. Minden polgárnak van jussa véleményeit hírré-adni, és azokat censura nélkül kinyomtattatni, ha külömben magát, az ezen szabadságot zabolázó Végzésekhez szabja. — 21. Mindenféle tulajdon megsérthetetlen; azon esetben, mikor a' köz-bóldogság, valami szorgos és nyilvános szükség, valami tulajdon' haszna-vételét kívánna, tsak úgy lehet azt által engedni, ha igasságos kárpótlás' követi. — 22. A' Columbianusoknak mindenmü szorgalom' útja nyitva van, azon eset' kivételével, a' hol a' törvény a' köz-haszonra-nézve ezt a' szabadságot megszorítja. — 23. A' Columbianusoknak szabad kérni; de a' mellett, az álló rendelkezésekhez kell magokat szabni.

— 24. Köteleességek a' Columbianusoknak magokat az országlöszéknek alá-vetni, a' törvényeknek, Végzéseknek, Rendeléseknek és a' legfőbb országlöszék' Utmutatásainak (Instructióknak) engedelmeskedni 's azoknak végre-hajtására ügyelni, a' Felsőbbségeket tisztelni, nekik engedelmeskedni, a' köz-költségben, tehetségekhez szabva, a' haza' szolgálatjára, adakozó-részt venni; annak védelmére szüntelen készen lenni, 's neki, ha a' szükség úgy kívánja, saját t-endességét és még életét és vagyonát is feláldozni. — 25. Az országlöszék, a' katholika és apostolika hitvallást felfogja tartani. — 26. A' jelenvaló Végzésnek mint constitutiva Státustörvénynek, állani és végre kell hajtani, a' jan. 2-odikára, 1850, össze-hívatott nemzeti Gyűlés' kinyitásáig. — Költ az országlöszék' palotájában, Bogotában, aug. 27-edikén, 1828. (alá-írták) Simon Bolívar, a' Köztársaság' Szabadító - Elölülője: José María Restrepo, belső Minister: Stanislaus Vergara, külső Minister; Raphael Urdaneta, Hadminister, és Nicolaus M. Tanco, Finántzminister.

Portugallia

Lissabonból írják, hogy egy párisi Kurír' megérkezésére egybe-gyűlt ott a' Tanáts D. Mig. előlülése alatt. A' tuillerie-i Kabinét teljességgel nem hajlandó a' Dou Mig. javallattjára halgatni, hogy ötöt a' frantzia országlöszék portugalli Királynak megismerje. A' frantzia Kabinét' feltételei, az Angliáéval megegyezőleg, ezek: hogy D. Mig. egy mindennel-köz botsánatot hirdessen-ki, 's ígérje-meg, hogy a' házasságra-nézve, ígérétenek megfelel; hogy a' királyi titlust leteszi, és tsak akkor követelheti azt magának, mikor a' házasság meg fogott esni; hogy végtére, azon i-

deig, tsak az ország' Regense' titulussá: fogja viselni, még-pedig Donna Maria Királyné' nevében. Londomból is hasonló hivatali levelek jöttek vólt már elébb, mellyeket Daseca Gr. hozott: de, valamint ezt, úgy a' frantzia javallatot is megvetette Don Mjg., mondván: inkább Lissabon' romladékja alatt haggya magát eltemettetni, mint-sem közönséges amnestiát bottsásson-ki; még ennél is inkább nem akart pedig a' többi feltételekbe elegyedni.

Nagybritannia

Málta, oct. 30. — Az itteni Gouverneur, a' következő, Heyden Gróf V. Adm., muszka hajósereg' Fővezére' tudósítását hirdette-ki a' levantei tengeren, a' részre-nemhajló Commandansoknak, hogy kiki adja tudtára azt a' kereskedőségek: "Az Azoff-on, oct. 18. Uraim! A' Tsászár, az én' Fges Uram, azon kívánságtól lelkesítettve, hogy az ottomani Portát egy állandó és hirtelen békességre lehessen bészerezni, és minél-szaporábban a' nyomorúságoknak véget-venni, mellyeket a' mostani háború' nyakas hosszabbítása húzna maga után, meghatározta, hogy ezen végtárgy' élérésére, tengeri erejének is dolgot ad, — egy olyan végtárgy, mely szintűgy tárgya az ÓFge' kívánságának, mint szövetségesei' legbuzgóbb kívánságának. — Azt parantsolta tehát nekem a' Tsászár, hogy a' Dardanelleket, valamint Konst. poljt, rekesszem-be, és ezen állapotban lenni nyilatkoztassam-ki, az élelem és más, közönségesen hadi-contrebande (kötések-elleni) név alatt esméreres terheket török és részre-nemhajló zászlók alatt akadáljoztassam-meg. — A' tengeri részre-nemhajlás' meghatározott és ősi törvényei, mellyek a' részre-nemhajlókat minden álló berekesztés eránt kötelezik, just adnak a' berekesztő Ha-

talomnak, szorossan és minden kivétel nélkül annak követésére. Ó ts. Fge, saját ígéretében hív lévén, hogy a' részre-nemhajló nemzeteknek legkevesebb lehetséges kárt okoz, meghatalmasítja hajó-osztályait ezekre: "1. A' Dardanellekbe és Konst. poljba minden részre-nemhajló hajónak szabad lessz bemenni, valamelyek a' megvígaltatásnak magokat alája vetik, és a' mellyeken, se hadi-contrebande, sem más tárgy nints, a' mi az ottomani fő-várost felsegíthetné eleggél. — 2. A' Konst. poljból jövő hajóknak, ha katonaságot, hadi-szükségéseket és élelmet nem hoznak a' 3 Udvar által húzott, a' jul 6-odikai kötésre szabható lineákon belől, szabad kimenetek lessz. — 3. Tsak a' legszorúltabb esetben tesznek erőszakot az olyan részre-nemhajló hajók ellen, mellyek a' motózást elkerülni torekednek, vagy a' berekesztést próbálgatnák megtsalni.

Ezen kivételektől, mellyeket az európai Kereskedőségek illendón fognak betsulni, függetlenül, Ricord Vice-Adm., kire a' Dardanellek' bezárására rendeltett hajó-osztály van bízva, teljes meghatározásu parantsolatot vett, hogy a' hajó-motózásánál minden lehetséges tiszteségre és illendőségre ügyeljen, és tsak azok ellen támodjon erővel, kik az álló nemzetek'-jussa ellen, és nem ügyelvén az ő' valóságos veszedelemben-forgássokkal, a' berekesztést megsérteni, vagy pedig azt apró bárkák, vagy a' partokhoz-vitorlázás által megtsalni akarják. — Kérem az Urat, közölje ezen rendszabásokat, tegye közöségessé a' kereskedők' tanúságokra, kik az Ur' Fges Fejedelme' zászlója alatt Keleten kereskednek, 's talán már úgy is szemlélődtek vólna, hogy az ottomani birodalom' fő-városát élelemmel és hadi-szükségésekkel felsegítenék.

Ellenben, mivel' Mórea az egész örök nemzettől megszabadult; tehát az ottani berekesztés mostantól-fogva felbomol, és a' kereskedés könnyen talál verőket, 6 esztendei pusztulás után. (alárta) Heyden Gróf.

Oct. 28-adikán még, az ellenkező szél miatt, nem vitorlázhatott-el a' Darlanellekhez szándékozó muszka-hajóosztály, a' máltai tenger-térről.

Tudósítást vettünk Carracasból sept. 22-dikéig. Paez Gen. sept. 9-edikei egy hirdetményében, az egész Venezuelában eltörölte a' Municipalitást, azon tartomány sok lakosainak az ő házában, mint mondja, készült meghatározásánál-fogva. A' Municipalitásoknak azt vetik - szemekre, hogy a' köz-bóldogságra kevés hasznot hajtottak volna, hogy tapasztalatlan személljékből állanak, és azoknak Tagjai gyakran távol lévén-familiájoktól, saját ügybajokat kéntelenek elméllőzni. Jobb lesz, a' mint a' Végzés elő-adja, ezen egyesületek helyett, egy magános magistrátusi személlj méltóságára bízni a' dolgot, valamint a' régi országlószék idejében volt. — Igy tehát már, a' nép szabadságának, még a' legutolsó nyomát is a' sírba vitték; és a' Bolívar Helytartója, híven segít neki a' despotismus' ösvénye' megnyitásban.

Egy limai levél szerint, jún. 29-edikéről, a' Sucre Gen. következőjét a' boliviai Elölülőségben, Urdaueta Generált, földig leverte volna Gamarra, a' péru Gen., és sok boliviai katona ment volna által a' Péruiakhoz.

Fratziaország

Londonból jelentik, hogy a' Rio-Janeiróból utól megérkezett Paketboot hivatali leveleket hozott Strangford Lordtól az ángl. Kabinétnak, 's a' D. Pedro Tsászár' külső Ministerének hivatali írásait Palmela Marquisnak. Ezen leve-

leknek az értelme, titok: de ha az ögyelgő híreknek hitelt adhatni; úgy a' Lord, a' rá-bízott dologgal együtt el-sűjdedt, és Mociño d' Albuquerque Úr, kit Palmela Marquis küldött volt Rióba, eleit tudta volna venni az ángl. Diplomaticus' intselkedéseinek, — D. Pedrot árra venni, hogy az öttse' tetteit hagyná jóvá. Egyéberant, a' Palmela Marquis-hoz érkezett hivatali írásoknak igen fontosoknak kell lenniök, mivel' OExja azokat a' portugalli Követhelytartónak Párisba, nem úgy mint szokás az ángl. Követség' úttján akarta közleni, hanem Barbosa Lovagot (Chevalier), Randufé Gróf elküldése által tudósította a' Tsászár' szándékairól.

Belgium

Brussel, nov. 18. — A' kivándorlott Portugallusok, úgy-láttzik, esmerettségét és barátságot akarnak itt szerezni, 's módot találni benne, hogy Donna Maria Királyné' jussait erejében tartsák. Katonáság-szedés szándékjok, hogy Portugalliában fegyveres kézzel allhassanak-ki, minthogy a' D. Mig. dolga, korántsem láttzik oly' veszedelmesnek ebben az országban, mint a' Journalok akarják elhitetni, és ő, nem tsak a' katonaságra, hanem nagy-számu felekezetekre támaszkodhatik, a' nép között is. Annál-inkább meggyőzetettek 'hát affelől, hogy D. Pedro Tsászár mindent el fogna követni, hogy Leanyát a' portugalli fejedelmisékre ültesse, szorultságból, még, Európába is jönné, hogy egy hadi-szállítványt maga személljesen vezéreljen az öttse ellen. Ezt a' két ellenkező Felet, senkibez-se lehet talán jobban analizálni, mint az egyiket I Péter muszka Tzárhoz, a' másikat az utóbb volt svéd Királyhoz. Azt mondják: Resende Marquis, brasillai Követ a' ts. k. ausztriai Udvarnál, Rióba utazott volna, hogy

Urának a' portugalli ügyekbajokról tudósítást tegyen, s' ötlet az Európába-jövetelre bírja.

Németország

A' hannover-i Királyságból írják nov. 19-edikén, ezt: "Fájdalom! nem lehet tovább titkolni, hogy minket egy történet fenyeget, mely minden Hannoverit a' legméjjebb gyásszal fog eltölteni. Már egy-ido-olta, mindég rosszabb hírek terjedtek-el Királyunk' rosszul-létéről: de, még is hagytak azok egy kis reménységet, hogy meggyógyulását fogjuk látni: de most, hiteles levelek erősítik Londonból, hogy ezen reménységről tsaknem egészen kéntelenek vagyunk letenni. Azon nyavalyjához, mellyekben a' Király sok esztendő-k-olta szenvedett, podagra és közönséges köszvény (mi a' kettő közt a' különbség, azt kérdi egy nem-ovos?), hozzájok adja magát a' mejj-vízibetegség (vízkórság) olyan gradusban, mely minden orvosi törekedéseknek ellent-áll. Mintegy 2 hét-olta különösen megerőtelenedtek a' reménységek, és már a' készülletekről beszélnék, a' mellyekhez egy olyan esetben kellené talán nyúlni. A' többek közt, a' mi' tisztelt Gen. Gouverneurünk, Cambridge Hzg. Ó-kir. Magassága, szándékozik Angliába utazni, kinek ottani jelenlétét, már akkor szükségesnek tartják. A' mint beszélük, minden készület meg van már rendelve, mely szerint, Ókir. Magassága minden pillanatban útnak indulhat. Calais-felé választották az utat; mivel' a' hosszás út, tengeren, a' mostani esztendőszakban, igen terhes és bizonytalan is volna. Külömben, reménylik, hogy a' mi' tisztelt Gen. Gouverneurünk, nem végképpen fog elhagyni bennünket; de egyszerre mind, nem kevés találgatásokba merülnek, az ánglus és londoni-német Ministerium' változásai felc:, mely-

lyeket a' Király' halála húzhatna magá után.

Austria

ÓFge az austriai Tsászár, a' katonai Felsőbbségnek egy magános eset által okozott kérdése' alkalmával, méltóztatott a' jövődökre-néze, kegyelmesen parantsolni, hogy az ÓFge' szolgálatjában álló belföldiekre, kik saját életek' veszedelemben-forgásával, valami külföldinek az életét, idegen Státusban megmentik, azon rendeléseket, mellyek az austriai tsászári Státusokban az életveszedelemből megmentett ember' kiszabadításáért állanak, mindenkor rájok kell szabni: hanem-ha, a' kiszabadítottat illető Státusban mentés-jutalom van felállítva; vagy, ha a' kimentőt, sem a' kimentett, sem ennek Felsősege nem jutalmaztatná különösen meg.

Béts, dec. 5. — A' mai bétsi Zeitungban e' van: "Nov. 29-edikén, Ó ts. Magassága Fő-Hzg. János, Genie-Director' parantsolattjára egy igen fontos próbatétel ment itt vegré a' hadakozás földalatti részében, annak megmutatására, hogy valami kémiai készülétek által, hogy keljen az elrejtett puskaport, gyújtó tsó nélkül, fellobbantani. Egy felfedezett régi alútat vettek ezen tzelra elő. A' próba tökéletesen megfelelt a' reménységnek. Hogy jó végbe-meneteléről meg lehessen győződni, Hauser Báró, Ingen. Oberstlieutenant, 2 más fő-Hadnaggal, Reuter és Keresztúry, mindjárt bementek a' felvettetés után az aljuk' végéig; de ott, annyi följtő-pára tohult már a' beomlás által az útba, hogy ezek egyszerre lebukván, oda fúltak. Az egész galériát úgy eltöltötte ugyanaz a' följtő, hogy minden feltalálható mentő módok fogatlanok letek; ámbár Ó ts. Magasságok Ferentz, Sároly, Antal, Lajos Fő-Hzgek, és az udvari Hadi Tanáts' Elölülő-

Hohenzollern Printz Ö Hzségék' tö-
kedő búzditásokra, a' jelen volt Tisz-
ek és a' Katonáság példailan iparkodás-
l szintűgy mindeut elkövettek. Lehe-
tlen volt a' szerentsetlen Tiszteket, hi-
taljoknak buzgó áldozattjait, 2 óra'
teléséig kihozni, mikor osztán minden
vosi segedelem, fájdalom, hijjában volt.
ille modis — —

Legyelország

Az a' hír, hogy Paskevits Gen. a'
una mellett fekvő muszka hadseregnél
ővezérséget fogna kapni, ismét lihető-
ek láttzik egy-kisség, minthogy Witt-
enstein Hadmarsal a' hadseregtől Jas-
ba költözött. A' muszka Gárdának egy
sze Silitria-felé vette úttját.

Ama' hires Potemkin Hzgnék, ki
z elébbi Török háborúban (40.--42 esz-
ndje) Suwarowal egygyütt, 's Laudonnal
ustria' részéről, példáson vezérkedett,
mlékoszlopot állitanak Chersonban.

Muszkaország

A' nemzeti keresménynek és státusz-
zdaságnak azon tárgyai, melyekre
uszkaországban ezelőtt, részszerént ke-
ssé, más részént teljességgel nem igyel-
ek, úgymint, erdő-, gyümölcstsa-, és szől-
nevelés, a' birodalomnak azokat meg-
mő tartományjaiban, mostanság a' leg-
ondosabb szorgalmat elevenítették-fel az
száglósékekben, és a' Finantz-ministe-
um szélesen kiterjedt rendeléseket bo-
átott-ki a' status-gazdaságnak ezen á-
n'eránt, mint a' kereskedő Híradóban
vasható egy tsászari Ukáshól kitettzik.
nek értelme szerént, nevezetesen meg-
m állapítva: 1) A' korona parasztjainak,
k az ő' falujok' kössége földjére gyü-
ölts- és szőlőskertet plántálni kíván-
ak, nem tsak semmi akadályt nem keli-
tjokba tenni, hanem még az ő' Mara-
ékjoknak is által maradnak azok haszon-
ételre, a' koronának, vagy más kösségi-

társaságnak semmi adót nem fizetvén.
2) Hogy illyen örökséget lehessen nyerni,
a' kert' ültetője, köteles a' neki engedett
földre, ennek egyegy quadrát-fadenjére
(fél öl quadr. v. egynegyedrészt quadr.
öl, mely mindegy) egy szőlő-tökét, vagy,
minden 9 quadrát-fadenre 1 gyümölcst-
fát ültetni.

Görögország

Maison Gen. tudósítása a' Hadminis-
terhez, a' móreai kastélj' megvételéről,
históriai fontos dolog lévén, röviden itt
van, oct. 31 - edikéről: "Monseigneur!
Minékutána az ostromló munkákat meg-
rendeltem volna, a' legdíséretesebb buz-
gósággal és munkássággal folytatták azo-
kat, és tegnap, mikor már a' rés-ágyú-
padok, és azok, mellyek a' vár' koronáit
lövődözni tartoztak, a' lövésre készen
voltak, elkezdettekem a' tüzelést regge-
li 4 órakor; melynek foganattja, hirte-
leni és rettentő volt; 4 óra alatt, elég
széles rést lőttek, 's az ellenség nem mert
többsé a' sántzokon megfordulni. Most
már, minden ágyúpad' tüzet tsendesített-
tem, a' rés-ágyúpadokéin kívül, mely-
lyek Vulkan - módra folytattattak. Lehe-
tett volna már rohanni; de, még is szé-
lesebb rést akartam töretni, mikor egy
szóváltó (parlamentező) a' kastéjból ki-
indult, 's ére, tsak-hamar, a' béke' fe-
jér zászlója is kezdett lobogni a' kőfa-
lon. A' szóváltónak, ki a' kastélj' fela-
dásáról kívánt alkudozni, azt mondottam,
hogy én, olyan embereknek semmi fel-
ételes Kötést nem ígerek, a' kik már
egyget megtörték; hanem hogy mago-
kat kegyelemre vagy kegyelmetlenségre
kértelenek magadni; külömben, nem te-
lik belé 2 óra, hogy miud egytuleggyig
le fognak kaszaboltatni: még is engedék
nekik fél órai gondolkozó időt, hogy a'
kapukat kiuyithassák, és fegyver nélkül
előttem megjelenhessenek. Nyomon meg-

adták magokat, azt vetvén hozzá — hogy ők a hatalmas frantzia Király' Képviselője előtt állván, akarják magokat az ő kezei közzé és kegyelme alá vetni. — Elfoglalván a várat, semmi a Törököknek oly' nehezen nem esett, mint az, hogy az által-adni kéntelenített fegyverek között, igen szép kardok és Jagánok vannak; mellyeknek elvétele által, akartam őket a patrasi Kölésnél mutatóit nyakasságokért büntetni — megengesztelhetetlen maradtam, és a fegyvereket elosztottam különböző seregek' Generáljainak, Stábtiszteinek, s a frantzia és ang. tengeri erő' hasonló Tiszteinek.

Az öt ágyúpad' neve e' volt: a' 2 rés-ágyúpadé X. Károly és IV. György, a' más háromé: Dauphin, Bordeaux Hg és Marine. Az Anglusok véghetetlenül nagyra betsülték azon nemes figyelmet, hogy az egyik rés-törő padot az Ő Királyok' nevére kereszteltük; de mi ezzel, az ő egyenes magokviseletjekre s buzgóságokra — nézve, tartoztunk. (Itt következének a' magokat különösen kimutatott mind frantzia, mind ang. vitézek). Az ifjú katonák, szinte égtek a' rárohanás' kívánságotól; és, mikor az ellenség' kitett fejezrészlőjét megpillantották, az egész ostromló tábor ezen kiáltásra fakadt: Éljen a' Király! — Elbámultak a' Törökök agyúink' behatásán;

teljességgel nem foghatták-meg, hogy olyan rövid idő alatt olyan erősségeket tennének semmivé, a' mellyek megett ők magokat teljes bátorságban gondolták. Minden tüzelő-szerszám egygyütt, a' mellyeknek hasznát-vettük, 58 volt; mellyek közül kettő, az Etna Bombárdéról. — Ma- reggel ismét bizonyossá tettük, én és de Rigny Adm., a' lepantói Basat, hogy a' szövetséges Hatalmak kivannak a' Portaval a' jó egyet-értést tovább is fenn-tartani. A' Frantziák' vesztesége, hőlt és megesehedett egygyütt, mintegy 25. (ala volt írva) Maisson Marquis.

Igazítás

A' Híradó' legközelebbi számja alatt jött-ki egy költött hir, mely még egy érdemes Levelezőnk' írásában is úgy fordult-elő, mintha valóság volt volna, t.i. hogy a' brassói, elő-vígyázatból fenn álló kordonon egy ember erőszakkal akarván által szökni, meglövettetett volna. Ezt a' hírt, tsak a' fundamentom nélkülváló rebegés költötte. Nints Erdélyben még eddig, Istennek halá, tsak egy helység is, a' hol az emberek magokat valami hatalmat venni akaró pestistől védelmeznék, egész bátorságban van a' haza; a' szomszéd tartományok azok, a' mellyektől tartván, idejében akarják magokat bátorságba helyhezetni, mely nem egyéb hőltcsségnél.

Státuspapírosok' Foljamatja

		Ezüstpénzben		Ezüstpénzben					
Béts,	Dec.	2	3	4	London, Növ.	21	22	—	
Bank-Oblig.	1.1/2pC.	50.	—	—	49.3/4	Consols, 3 pC.	86.1/2	86 3/4	—
Pengőpénz-Obl.	5pC.	95.1/2	—	95.7/16	95.3/8	Stocks-Prémie, Sh.	—	—	—
Roths.	1820, 100f.CP.	—	—	—	156.3 1/4	Brasiliai Bons	63 3/4	64.	—
Partial.	1821. Ua.	—	—	124.1/2	124.7/2	Buenos-Ayresi	48	48	—
Bankaktia,	1000f.CP.	1094.1/2	—	1093.	1092.7/16	Columbiai	22.1/4	22.	—
Paris,	Növ.	24	—	25	—	Mexikói	—	34.1/2	—
Consols	5 pC.	105.95	—	106.10	—	Portugalli	54.1/2	54.3/4	—
Ugyanaz	3 pC.	74.75	—	74.85	—	Muszkaországi	94.3/4	94.3/4	—
Bank-aktia,	2000 Fr.	—	—	—	—	Görögországi	18.1/2	18.	—